І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: в Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXIX. Ч. 169. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 5-го ВЕРЕСНЯ 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 5, 1962 No. 169. VOL. LXIX.

ЗАПОВІДАЮТЬ НОВУ ОБСТРУКЦІЮ В СЕНАТІ ПРОТИ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОПРОЄКТУ

Вашингтон. — Сенат почав 4-го вересня працю над урядовим законопроєктом про зміну податкової системи, але одночасно деякі сенатори заповіли, що вестимуть нову обструкцію, якщо будуть старання в тому напрямку, щоб професіоналісти та інші самозатруднені могли відтягати від оподаткування суму до— 1,750 долярів на те, щоб фінансувати свої пенсійні фонди. Таку поправку до урядового законопроєкту має внести провідник республіканської меншости сенатор Еверет МекКінлі Дірксен. Цю поправку прийняла Палата Репрезентанів минулого року. Провідник демократичної більшости в Сенаті сен. Майк Менсфілд заповів, що він стараТиметься не давати під наради Сенату поправки сенатора Дірксена. Коли б не вдалося відкласти на пізніше республіканської поправки, тоді почали б обструкцію сенатори демократи Пол Даґлес із Ілиной і Алберт Гор із Теннессі. Сенатор Гор заповів, що він поширить поправку про звільнення від оподаткування до суми 1.750 долярів всіх платників податку, а не тільки самозатруднених. Коли б Сенат прийняв поправку сенатора Дірксена, то державна скарбниця втратила б коло 358 мільйонів долярів. Досі не обраховано, скільки б вона втратила, коли б поправка віносилася до всіх платників податку. Сенатська Фінансова Комісія працює над торговельним законопроєктом, згідно з яким Президент мав би право зменшувати до 50% мито від імпортованих товарів. Цей проєкт передбачає також федеральну допомогу тим робітникам, які втратять працю внаслідок більшого імпорту товарів. Цей законопроєкт має прийти на наради повного Сенату десь коло 17-го вересня. Палата прийняла вже цей проєкт в урядовій редакції, але в Сенатській Фінансовій Комісії є опозиція проти урядових проєктів. Палата Репрезентантів цього тижня не буде нараджуватися над контроверсійними проєктами, але Сенат має вирішити ще одну справу, яка натрапляє на спротив деяких сенаторів. В найближчому тижні Сенат має вирішити справу номінації Тирґуда Маршалла на члена Апеляційного Суду в Ню Йорку. В Сенатській Правничій Комісії південні сенатори ведуть гостру опозицію проти цієї номінації, і ця боротьба готова продовжуватися і в повному Сенаті. Покищо не знати, коли закінчиться ця друга сесія 87-го Конґресу. Численні проєкти ще не є вирішені. уряд хотів би, щоб якнайбільше законів ухвалив цей демократичний Конґрес. а конґресмени і сенатори хотіли б якнайскорше закінчити працю та піти до своїх виборчих округ, щоб вести виборчу кампанію.

Президент Кеннеді підписав закон про Корпорацію Комунікаційних Сателітів

Вашингтон. — 31-го серпня президент Кеннеді підписав закон про організацію окремої корпорації, яка керуватиме системою комунікаційних сателітів. Під час короткої церемонії в Білому Домі Президент заявив, що закон має такі пункти, які не допустять до того, щоб Комунікаційна Корпорація стала монополем приватної фірми. Президент хотів заспокоїти тих ліберальних сенаторів, які більше як тиждень вели обструкцію проти урядового проєкту, твердячи, що з нього користатимуть приватні фірми, які збагачуватимуться коштом уряду, який витратив мільйони долярів на будову сателітів. Президент назвав статус нової корпорації історичним випадком, бо це є підприємство, в якому членами є приватні фірми і окремі громадяни, а уряд має запевнену контролю В раді директорів будуть 6 представників від корпорацій. 6 від приватних уділовців і 3 від уряду ЗДА.

В летунських маневрах Північно Американської Оборонної Команди взяло участь 3,000 літаків

Ню Йорк. — В неділю 2-го вересня над ЗДА і Канадою відбулися летунські вправи Північно - Американської Оборонної Команди — НОРАД, в яких взяло участь коло 3.000 літаків різних типів та коло 150.000 летунів і летунської обслуги. Маневри тривали п'ять і півгодини (від 3-ої до 8.30 по полудні) і під час цих вправ припинений був рух 1.800 пасажирських і інших приватних літаків над територією ЗДА і Канадою. В маневрах взяло участь і 200 канадійських бойових літаків. На летовищах стояли в поготівлі 500 бомбовиків, які мали б були діяти на випадок дійсної ворожої атаки. У вправах брали участь і алярмові станиці в Канаді та над мехіканським кордоном. 1.000 бомбовиків типу Б-52 і Б-47 із Стратегічної Летунської Команди виступали в ролі ворога і „атакували" американські міста від Ню Йорку по Лос Анджелес. 600 ловецьких літаків стримували атаку „ворожих" бомбовиків.

В АМЕРИЦІ

• Президент Кеннеді 30-го серпня підписав закон про те, що ЗДА заплатить Філіппінам дол. 73 мільйони за воєнні шкоди під час другої світової війни. Президент висловив вдоволення з того, що майже всю суму видадуть на Філіппінах на скріплення економіки.

• Колишній президент Д. Д. Айзенгавер звернувся з закликом до демократичних і республіканських провідників, щоб ухвалили закон, згідно з яким ЗДА могли б купити бондів Об'єднаних Націй на суму дол. 100 мільйонів. Цей проєкт вже схвалив Сенат і ще має його прийняти Палата Репрезентантів, щоб він міг стати законом.

• Вперше в історії у філядельфійських школах є більше негритянських дітей, як білих. Чорних дітей є 120,782 — 51 відсоток, на всіх 238, 744.

• Президент Кеннеді прийняв в Білому Домі 12 добровольців Корпусу Миру, які всі були у віці від 60-ох до 76-ох років. Президент хвалив цих добровольців за те, що вони своїм рішенням працювати в рядах Корпусу Миру в закордонних країнах надихають інших американців запалом до праці для добра ЗДА і всього людства.

• 30-го серпня землетрус потряс п'ятьма західніми стейтами Монтаною, Айдаго, Вайомінґом, Ютаґ і Колорадо. Численні будинки в стейті Ютаґ були пошкоджені. Деякі доми в Річмонді, Ютаґ, були так пошкоджені, що треба було евакуювати мешканців.

• З Вінніпеґу в Канаді повідомили, що там заключено договір між Польщею й Канадою про продаж 11 мільйонів бушлів пшениці вартости дол. 23 мільйонів. Пшениця продана на кредит. Перший транспорт має відійти до трьох тижнів.

ІМПОЗАНТНУ ЮВІЛЕЙНУ ПЛАСТОВУ ЗУСТРІЧ ЗАВЕРШЕНО АРХИЄРЕЙСЬКИМИ БОГОСЛУЖЕННЯМИ, УРОЧИСТИМИ АПЕЛЯМИ, ДЕФІЛЯДАМИ, ЗМАГАННЯМИ І ВАТРАМИ

УЧАСТЬ В ЮВІЛЕЙНІЙ ЗУСТРІЧІ ВЗЯЛО 2,000 ПЛАСТУНІВ І ПЛАСТУНОК ІЗ ЗДА І КАНАДИ, 45 РЕПРЕЗЕНТАНТІВ ЧУЖОЗЕМНИХ СКАВТСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА ЯКИХ 3,000 ГОСТЕЙ

Пластова Оселя, Іст Четтем, Н. Й. — В днях 1 до 3 вересня відбулося на цій Оселі Організації Української Молоді „Пласт" урочисте закінчення імпозантної Ювілейної Пластової Зустрічі започаткованої у вівторок 28-го серпня для відзначення 50-річчя виховної і громадської служби Українського Пласту. В зустрічі, яка об'єднала 2.000 членів Українського Пласту із усіх чотирьох його уладів — новацького, юнацького, старшопластунського і сеньйорського, — взяли участь в останні її дні масово теж і широкі кола громадянства під проводом своїх церковних ієрархів і представників центральних і громадських установ та організацій. Прибули вже в п'ятницю 31 серпня теж і репрезентації чужоземних скавтських організацій — угорської, польської, литовської, російської. Були провідники естонських і американських скавтів округи Четтем.

1742 пластунів і пластунок стають до апелю

Суботній день Зустрічі започатковано — після молитов і Богослужень. урачистим апелем. О год. 9.15 ранку під гудіння похідних барабанів на велику збіркову площу Зустрічі почали виходити із таборів, розташованих по широких просторах Пластової Оселі, пластові з'єднання — новаків, юнаків, старших пластунів і сеньйорату, вмаршовуючи усі під своїми прапорами і знаменами, барвистими і дисциплінованими рядами на площу Зустрічі, де маяли прапори український національний, американський і канадійський державні, а поруч них знамена сл. п. Начального Пластуна Сірого Лева, пластових проводів і окремих пластових з'єднань. Усі ці з'єднання в кількості 1742 пластунства вишикувалися довгими колонами на площі з довгою лавою хорунжих попереду, які виступали із прапорами пластових куренів в кількості 29. На почесній трибуні зайняли місця репрезентанти українського католицького і православного духовенства і представники громадянства на чолі із президентом УНР в екзилі д-ром Степаном Витвицьким у супроводі ген. Олександра Загродського. Між почесними гістьми були гол. предсідник УНС Йосип Лисогір, гол. секретар УНС д-р Яр. Падох, редактор видань УККА й „Українського тижневика" Вол. Душник, поет Роман Купчинський, сотн. І. Козак та представники багатьох інших українських організацій і установ. Преса була репрезентована редакторами - кореспондентами „Свободи" й „Українського тижневика", „Америки", „Народної Волі", „Вільного Слова", „Гомону України", Нового Шляху", „Українського Самостійника", „Світла" та інших. Був теж представник радіо „Свобода" ред. З. Пеленський. На трибуні зайняли місця представники пластових проводів — Головної Пластової Ради, Головної Пластової Булави, Крайової Пластової Ради ЗДА і крайових пластових старшин ЗДА і Канади, останню із яких репрезентував пл. сен. Омелян Тарнавський. Проводив апелем командант зустрічі Юрій Ференцевич із хорунжим Мироном Баб'юком. Після відкриття апелю звітами і відспівання національного гимну дві пластунки - юначки передали вінок із дубового листя на руки голови Головної Пл. Ради Яра Гладкого, який із черги склав цей вінок перед Вічним Вогнем Зустрічі на пошану сл. п. Начального Пластуна і всіх полеглих і померлих пластунів і пластунок. Зчерги відчитано привіт від Основника Пласту д-ра Олександра Тисовського, що живе в Австрії. Привітання прийнято потрійним „Слава". Потім президент УНР в екзилі д-р Степан Витвицький відбув у супроводі голови ГПР, голови КПС ЗДА і команданта ЮПЗустрічі перегляд трійок хорунжих із прапорами. Після привітального слова ГПРади Яра Гладкого, зверненого до пластунства і гостей, відбулася дефіляда усіх учасників апелю, в якім парадним маршем під своїми прапорами перейшло 80 пла-

(Закінчення на 4-ій стор.)

„Вона ніколи не припиняла боротьби за українську волю"

Джерзі Сіті. — „У трьох країнах — своїй рідній Україні, на еміґрації в Німеччині та в Америці — п-ні Мирослава Драган ніколи не припиняла своєї боротьби і праці за краще життя українського народу" — пише в своїй довшій статті місцевий "Jersey Journal" з 1-го вересня ц.р., присвяченій пам'яті цієї громадянки, кол. політв'язня, що померла в четвер, 30-го серпня 1962 на 48-му році життя після довгої і важкої недуги. В суботу, 1-го вересня, саме в тому часі, як на наших оселях в Іст Четтем, на Союзівці, сумівській оселі в Елленвіл, на оселі ім. Ольжича в Лігайтоні та на „Верховині" відбувалися багатолюдні зустрічі і з'їзди, що засвідчували невмирущість української ідеї, чисельна громада і родина в супроводі сумних церковних дзвонів з української католицької церкви св. Петра і Павла в Джерзі Сіті відпроваджала на вічний спочинок сл. п. Мирославу Драган, одну з тих, що все своє життя для цієї ідеї та кращого українського буття трудилися. Попереднього дня, в п'ятницю 31-го серпня, в похоронному заведенні Івана Ковальчика всч. о. декан Антін Борса, парох Джерзі Сіті, та всч. о. Кіндій відправили Заупокійну панахиду. Їм відповідали пп. Остап Улицький, Іван Задорожний і Василь Гіль. Гол. Уряд УНСоюзу на цій панахиді за спокій душі відданої союзовій ідеї дружини редактора „Свободи" і заступниці голови Окружного Комітету Відділів УНСоюзу Надгудсонської округи репрезентували гол. предсідник п. Йосип Лисогір та гол. касир п. Роман Слободян. Всч. оо. Борса і Кіндій, яким відповідали пп. Уляцький і Гіль, відправили також Заупокійну Літургію та похоронні обряди в церкві і на цвинтарі. В церкві, після Служби Божої, прощав Покійну від парафії і громади, а парафію і громаду від неї всч. о. декан А. Борса. Від імені місцевої Української Громади, зокрема від Відділу УККА, „Рідної Школи". Пластприяту, Окружного Комітету Відділів УНСоюзу та Комітету Пам'ятника Шевченкові й інших організацій, у проводі яких Покійна працювала, прощав її над відкритою могилою на цвинтарі п. Володимир Білик. Пані Ірина Шох прощала її від імені співробітниць в українському жіночому русі в Україні і на еміґрації, а ред. Богдан Кравців віддав їй останній салют від імені українського націоналістичного руху, політичних в'язнів та Пласту. Поховано сл. п. Мирославу Драган на цвинтарі Святого Хреста в North Arlington, N.J., на якому вже спочиває вічним сном багато колись відомих і активних українських громадян.

Кеннеді вітає робітників з успіхами в Дні Праці

Вашингтон. — Президент Кеннеді з приводу Дня Праці видав окрему заяву, в якій хвалив американських робітників за їх успіхи, які поставили на високий рівень американську продукцію. Ствердивши, що майже 70 мільйонів американців є затруднені, Президент сказав: „Ми є благословенна країна. Тепер більше американських громадян працює, як коли-будь в історії, заробляють більше і продукують найвищу скількість товарів. Вони користають із економічної і соціяльної опіки і прав, про які навіть не мріяли в давніших часах, і яких категорично відмовляється в комуністичних країнах". Президент підкреслив, що американські робітничі організації є вільні, сильні, з поважною традицією успіхів. Економіка зробила великий крок вперед після недавньої репресії, продукція, прибутки і заробітки зростають, а відсоток безробітних зменшується. Президент хвалив американську медицину і лікарів, але зі здобутків лікування не можуть користати старші особи, які мають малі прибутки - пенсії. Президент сказав, що треба старатися зменшити число безробітних, яке виносить коло 4 мільйонів.

Конвенції, здвиги і збори виповнили великий кінець тижня

Крім згадуваних на іншому місці Ювілейної Пластової Зустрічі та тенісових і плавацьких змагань на Союзівці відбувся в днях 1 до 3 вересня ще цілий ряд конвенцій, зборів й імпрез, докладніші звідомлення із яких будуть подані в наступних числах „Свободи". У Маямі Біч на Флориді відбулася 29-та Конвенція Ліги Української Молоді Північної Америки. на якій репрезентувала УНСоюз гол. радна Анна Чопик. На оселі ім. Ольжича в Лігайтоні, Па., проходили в ці дні Конвенції ОДВУ і МУН. Головним промовцем був проф. Лев Добрянський, який говорив про завдання української спільноти в Америці. Установлену конвенцію МУН цьогорічну „Нагороду Свободи" признано конгресменові Деніслові Фладові за його заслуги для проклямування Тижня Поневолених Націй і передано її для нього через проф. Добрянського.

В конвенції брали участь представники УНСоюзу й УККА Й. Лисогір і ред. Вол. Душник, які теж промовляли під час бенкету, на якому виступали ще проф. Олександер Грановський, інж. Осип Бойчуник, Мирон Куропась та ін. З мистецькою програмою на цій Конвенції виступали співаки Ія і Любомир Мацюки. На Оселі СУМА в Еленвілл і біля Дітройту відбулися маніфестаційні здвиги СУМА на пошану 20-річчя Української Повстанчої Армії. На оселі Українського Робітничого Союзу „Верховина" в Глен Спей проходив цього ж дня З'їзд Об'єднання Демократичної Української Молоді — ОДУМ.

Кубинські кораблі стріляли до американського літака

Вашингтон. — 31-го серпня два кубинські кораблі стріляли до американського літака, який вправляв над міжнародними водами. Департамент Оборони зарядив, що в майбутньому американські літаки будуть відповідати „всіми конечними засобами" на подібну кубинську провокацію. Представник Гавани заперечив те, що кубинські кораблі обстрілювали американський літак, але Вашингтон потвердив своє оскарження і заявив, що на це є певні докази. Кастро твердить, що ЗДА шукають собі зачіпки до агресії. Державний департамент протестував проти провокації кубинських кораблів через швайцарську амбасаду, яка береже американських інтересів на Кубі. Американський літак був із Флориди і був віддалений від Куби на 15 миль. Дипломатичні кола у Гавані стверджують, що повідомлення Москви про військову допомогу Кубі треба вважати не за початок тієї допомоги, тільки радше за її кінець. Вже довший час преса подавала вістки про транспорти до Куби совєтської зброї, з якою прибували і т. зв. совєтські техніки, які мали навчити кубинців, як із тієї зброї користати. Вашингтон оцінює, що отих „техніків" з-поза залізної куртини є на Кубі до 5,000. Важко ствердити, скільки між ними є військовиків, а скільки цивілів. В Москві опублікували комунікат про те, що треба буде вислати дальші вишкільні відділи на Кубу.

Відбулися тенісові першенства УСЦАК на Союзівці

ВОРОБКЕВИЧ, СТЕЦИК, БЕНЬ ПОПЕЛЬ І КЕЙБІДА ЧЕМПІОНАМИ

Союзівка, 1, 2 і 3 вересня. — Тенісові першенства Української Спортової Централі Америки і Канади відбулися на Союзівці вкінці минулого тижня при великій участі змагунів. Перше місце серед чоловіків здобув Леонід Воробкевич, змагун „Черника" з Дітройту, який переміг у фіналі Михайла Шияна, КЛК — Ню Йорк. Несподіванкою була програна у четвертьфіналі В. Герлинського, минулорічного першуна, з Юрієм Савчаком, а найкращими в турнірі були змагання півфіналу між Шияном і Савчаком і вони викликали загальне захоплення численних глядачів. Чемпіонкою жінок стала Ірина Стецик. „Львів" — Торонто, яка перемогла у фіналі Андрію Кейбіду. Кейбіда елімінувала у четвертьфіналі третю суперницю бою за перше місце, Марію Душник. Минулорічний чемпіон жінок, Люся Друневич, не взяла участи в змаганнях.

В групі сеньйорів перше місце припало Константинові Беневі, КЛК, після завзятої, емоційної і джентлменської гри у фіналі з д-ром Володимиром Гуком. Молодий Андрій Попель заблистів таланом серед юнаків. Він здобув перше місце серед юнаків віку 14-16 років, а опісля і перше місце серед старших від нього юнаків до 18 року життя. Зголошений Іван Дурбак не приїхав на змагання. Серед юначок перше місце здобула молода репрезентантка „Союзівки" Андрія Кейбіда. відома вже з попередніх тенісових турнірів, в яких здобувала перші місця. Ці змагання УСЦАК, які починалися і кінчилися піднесенням прапорів та відіграним українського та американського гимнів відкрили в суботу: інж. Б Кізима від УСЦАК, д-р Е Жарський від СУАСТ-Схід Роман Слободян від УНСоюзу та інж. Б. Рак, як провідник змагань. Роздачу нагород переможцям перевів головний предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір в товаристві згаданих вище в понеділок по полудні Він теж вітав учасників від УНСоюзу. В суботу 1 вересня відбулися теж на Союзівці плавацькі змагання УСЦАК. якими проводив інж. Володимир Шарко, КЛК — Ню Йорк. Перші місця в поодиноких конкуренціях зайняли такі особи: 100 м довільним — О. Ценко, 100 м грудним — В. Гліва, 50 м довільним — О. Ценко, 50 м довільним юнаків — Ю. Гіриак та гінці 4 х 50 — дружина КЛК Ню Йорк перед чвіркою „Союзівки".

У ЗЕМЛЕТРУСІ В ІРАНІ ЗГИНУЛО КОЛО 20,000 ОСІБ

Тегеран. — О год. 10:20 вночі з минулої суботи на неділю середньо-східнього часу навістив Іран землетрус, внаслідку якого згинуло кругло 20.000 осіб. Докладної цифри жертв ніхто ще не знає, бо щойно розкопують містечка і села, знищені землетрусом. Офіційно в першому комунікаті проголошено, що 3.500 осіб згинули тільки в одній місцевості Дарееіфаган, де в живих залишились тільки 700 осіб. Землетрус охопив обшир 8.500 миль. Він тривав всього тільки одну хвилину, проте його сила була — за твердженням Сейсмографічного Інституту в Упсалі у Швеції — 100-кратно більша, як сила землетрусу в Агадірі в Марокко з 1-го березня 1960 року, коли то згинуло там 12.000 осіб. В самому Тегерані відчуто також потрясення землі і люди в паніці вибігли на вулиці. Цю паніку збільшило радіоповідомлення, що заповіло можливість нового землетрусу, — американська амбасада в Тегерані заперечила те повідомлення, ствердивши, що науково не можна передбачити землетрусу. Король Різа Палеві перервав літні ферії, що їх переводив над Каспійським морем, негайно прибув до столиці Тегерану для отримання докладних звітів та започаткування рятункової акції, після чого виїхав на терен катастрофи. Прем'єр Ассадомах Алям, який об'їхав деякі заторкнені землетрусом місцевості, заявив після повороту до столиці, що дійсність куди страхітливіша, як говорили про це перші вістки. Тому, що пересунення землі прорвало водопроводи й інші підземні інсталяції, в багатьох місцевостях настав повний брак води. Нема теж світла ні газу. В місцевостях, заторкнених землетрусом, відбуваються безперервно трагічні сцени. Військо розкопує руїни, хоронить негайно знайдені тіла з уваги на спеку і загрозу зарази, та береже спокою. Змобілізовано теж тисячі добровольців, які несуть першу поміч. Іранський відповідник Червоного Хреста, Товариство Червоного Лева і Сонця, звернулось за допомогою до Міжнародного Червоного Хреста. З гелікоптерів скидають шатра, коци, харчі і ліки. Президент Кеннеді й інші володарі світу переслали королеві Різа Палеві вислови співчуття та багато країн зголосило добровільно допомогу. ЗДА призначили допомогу вартости пів мільйона долярів і негайно почали літаками перевозити з Західньої Німеччини шатра, ліки, одяги й різне добро, потрібне оцілілим, які залишились без даху над головою та найпримітивніших речей. 30.000 дол. передано іранському урядові від Американського Червоного Хреста, уряду і Інформаційної Агенції.

Захід обмежує воякам СССР вступ до Західнього Берліну

Берлін. — Три західні великодержави повідомили совєтського команданта в Східній Німеччині, ген. Івана Якубовського, що в майбутньому щоденні совєтські військові конвої, які супроводять стійки, що стоять біля совєтськоог військового пам'ятника в західньому Берліні, не зможуть їхати через перехідний пункт на Фрідріхштрассе, лише через Бранденбурзьку Браму. або через міст Зандкруґ. Ці обидва останні перехідні пункти між Східнім і Західнім Берлном положені куди ближче до совєтського пам'ятника, як Фрідріхштрассе. Крім того, большевики почали використовувати висилку стійок до пам'ятника для своєї військової демонстрації і від кількох днів вони висилають 6 важких панцерних авт, що нібн хоронять „джіпи" з вояками проти західньо - берлінських мешканців, які виявляють своє обурення на сам вид большевиків. Західні політичні аналітики прийшли до переконання, що Совєти хочуть студнево збільшувати ті свої конвої і створити новий доконаний факт. що нібн в західньому Берліні існує також совєтська збройна сила. Тому західньо - альянтські командатури в зах. Берліні додають до тих совєтських конвоїв також свою військову охорону для заманіфестування, що господарями в західньому Берліні є західні гарнізони. Якщо большевики не повинуються останньому західньому розпорядженню, то може прийти до зудару.

Всупереч комуністам з Сінгапуру постане нова Малайська Федерація

Сінгапур — В минулу неділю у півтоpимільйоновому місті Сінгапурі відбувся плебісцит над питанням, чи те місто має преєднатися до Маляйської Федерації. Всупереч рішучій опозиції збоку китайських комуністів в Сінгапурі, які опановують тамошні робітничі спілки, велика більшість з-посеред 624.000 голосуючих мешканців міста заявилася за приєднанням до Маляїв, з обмеженням прав Сінгапуру, який надалі матиме автономію лише в справах шкільництва і праці. До нової Федерації приступлять також Північне Борнео, колишній султанат Бруней й острівець Саравак. Разом вони становитимуть нову державу Маляйзія з 16 мільйонами населення. Автономний сойм в Сінгапурі матиме 4 офіційні мови: англійську, маляйську, китайську і таміль. Прем'єром Маляйської Федерації є тепер прозахідній діяч Тунку Абдул Рахман.

У СВІТІ

• Кількість загинулих внаслідок повені людей у місті Сунчон в Південній Кореї досягла 163. Сімдесят і п'ять осіб пропало без вісти. В місті, що нараховує 70.000 душ населення. 12.000 осіб залишилося без даху над головою.

• Західньонімецька преса заатакувала гостро канцлера Аденауера за здійснювану його урядом незручну і недолугу політику у відношенні до Великої Британії, що привела до видатного погіршення взаємин між обидвома країнами. Західньонімецькі часописи закидають Аденауерові непотрібну впертість і вимагають його резиґнації.

• В п'ятницю 31 серпня відбулося проголошення незалежности островів Трінідад і Тобаго, що були досі британськими колоніями. Під час церемонії з цього приводу знято британський прапор і вивішено місцевий. Почесним репрезентантом британської корони на цих урочистостях була принцеса Марія. Трінідад належить до групи островів на Атлантійському океані поблизу Південної Америки.

• Совєти посилили і пожвавили востаннє видатно свої намагання для встановлення тісніших торговельних зв'язків із Японією. До Токіо приїжджають безупину совєтські торговельні місії, які намагаються переконати японських фінансистів і підприємців у корисності торгівлі між обидвома країнами. Виїжджають японські торговельні місії також і до Москви. Востаннє одна із таких місій вернулася із замовленнями на суму 96 мільйонів долярів.

• Східньонімецька комуністична поліція ув'язнила протягом шести місяців 74 особи, схоплених під час спроби втечі із південних областей Східньої Німеччини на Захід.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Оборона доляра

Американський доляр довгі роки був так званою твердою валютою, і його радо приймали в цілому світі, зберігали в державних скарбницях багатьох країн як підклад під свої валюти замість або поруч золота. Під час другої світової війни доляр був найтвердішою в світі валютою, і в державній скарбниці ЗДА лежало резерви золота на суму 24 більйони долярів.

ЗДА допомогли знищеній Европі відбудуватися з поміччю відомого Пляну Маршалла, і, коли европейські країни стали на власні ноги, вони почали поволі скуповувати те золото, яке під час війни відплило за океан. І так дійшло до того, що тепер запаси золота в ЗДА становлять лише 16.098,000,000 долярів, що є найнижчим станом від 1939-го року.

Причиною відпливу золота до Европи є те, що ЗДА видають за кордон більше долярів, як дістають їх звідтам. Однак, причиною дефіциту в платничому американському бюджеті не є дефіцит у торговельному бюджеті, бо ЗДА вивозять товарів за кордон більше, як ввозять. Наприклад, в цьому році експорт становив 20.800,000,000 долярів у річному відношенні, коли брати до уваги перших шість місяців, а імпорт в тому самому часі становив 15.900,000,000 в річному відношенні.

ЗДА видають доляри ще й на допомогу закордонові і на утримання своїх збройних сил у вільних країнах світу для оборони їх проти комуністичної загрози. З того виникає те, що европейські держави мають надвишку долярів. І це не шкодило б фінансовій політиці ЗДА, якби банки тих союзних держав не вимінювали долярів на золото.

Постійне зменшення золотої резерви в скарбниці ЗДА підриває довір'я до американської валюти. Не помагають і запевнення президента Кеннеді, що ЗДА не думають підвищувати ціни на золото, бо це знецінило б американську валюту.

ЗДА мусять рішуче протиставитися акції деяких держав, які стягають золото із ЗДА, не вдоволяючись долярами. Сподіваються, що президент Кеннеді гостро поставить цю справу на зборах директорів Міжнародного Монетарного Фонду, Міжнародного Банку Відбудови та Світового Банку Розвитку, які відбудуться у Вашингтоні 17-го вересня ц. р. Директорами цих інституцій є міністри фінансів країн - членів і директори крайових державних банків.

Платничий дефіцит ЗДА з закордоном в минулому році становив 2.5 більйона долярів, а в перших 6-ох місяцях ц. р. він виносив уже 1.5 більйона у річному відновідношенні. Це мало б припинити відплив золота за кордони ЗДА, але так воно не було, бо цього року запаси золота зменшилися вже на 792 мільйони долярів, а в цілому минулому році те зменшення становило — 857 мільйонів долярів.

Президент Кеннеді, очевидно, домагатиметься від представників державних банків Франції, Італії й Англії, щоб вони не тримали свої резерви в самому золоті, але також і в валюті, зокрема в долярах. Франція має тепер аж 73 відсотки своїх резерв в золоті, Італія — 69, а Англія — від 30 до 85 відсотків.

Англійська преса час від часу алярмує, що ЗДА піднесуть ціну на золото.. Цього можуть бажати англійські власники копалень золота в Південній Африці, але це не є потребою англійської державної скарбниці, — пишуть американські часописи. Американська преса слушно підкреслює, що ЗДА несуть головний тягар оборони вільного світу проти комунізму, тож уряди Англії, Франції, Італії чи Бельгії можуть тримати в своїх державних скарбницях доляри, не обмінюючи їх на американське золото. Таку „пожертву" можуть і повинні скласти европейські союзники, щоб втримати здорову американську валюту.

„Востоки" є — голок нема

Після орбітального лету совєтських космонавтів Ніколаєва та Поповича і їхнього приземлення нібито десь в степах Казахстану, московська „Правда" надрукувала довжелезний коментар одного з провідних совєтських пропагандистів, Юрія Жукова, про те, що ввесь світ схиляється перед „генієм і геройством совєтської людини". Цитуючи вияви нібито загального захоплення усього людства, Жуков не зміг, однак, приховати, що це совєтське „чудо" викликало не тільки деякі сумніви серед західніх експертів, але й цілком поважні застереження на Заході щодо способів і засобів, з допомогою яких комуністичний режим добивається таких „космічних успіхів". Зокрема Жуков був примушений навести, правда, досить плутано, твердження західньої світової опінії, що совєтські космічні досягнення вможливлені передусім тим, що широкі маси населення мусять жертвувати заради таких здобутків своїм матеріяльним комфортом. Заперечуючи цей факт, Жуков намагався доводити, що в Совєтському Союзі добробут безупинно зростає, — що „матеріяльний комфорт" робиться чимраз відчутніший, але ж ніхто в СССР не робить, мовляв, з цього комфорту культу, а всі працюють для здобування таких досягнень „в ім'я високих цілей, залишених у заповіті Леніним..."

Тріскотливий рейвах з приводу совєтських космічних „подвигів" і „надзвичайних досягнень" зчинили також усякі комунофільські та „прогресистські" пропагандисти у ЗДА, намагаючись наввипередки заперечити наявність важких життьових умов, особливо ж харчових труднощів, у Совєтському Союзі, зокрема в Українській ССР, мовляв, як можна писати про злидні і нужду населення під комуністичним режимом у той час, як Совєтський Союз здійснює такі головокружні речі, як одночасний довготривалий політ двох астронавтів космічними просторами.

Тим часом, всупереч бундючним перехвалкам і заявам совєтських офіційних пропагандистів і їхніх відголосків, залишається факт, що Совєтам повелося здійснити свій „космічний подвиг" виключно з допомогою довготривалої і безоглядної експлуатації совєтського населення, безупинного поглиблювання його життьових злиднів, позбавлювання людей уже не тільки матеріяльного комфорту, але й найконечніших для щоденного існування речей — харчів і одягу. Підсовєтські люди прекрасно знають, що для того, щоб випродукувати ракети великої потужности, космічні кораблі, що ними Гагарін, Тітов, Ніколаєв і Попович відбували свої орбітальні польоти, вони мусіли довгими роками недоїдати, а то й голодувати, тиснутися в злиденних приміщеннях, відмовляти собі не якихось там розкошів, але найконечніших речей, як взуття одяг тощо. Вони свідомі і глузують уже прилюдно, що легше в Совєтах облетіти в космічній кабіні Землю, як дійти в черзі до куска м'яса чи грудки масла в совєтській крамниці. Ствердження Поповича, що їм у їхніх кабінах під час льоту було вигідніше, як у їхніх мешканнях на Землі, відповідає реальній дійсності. Совєтські досягнення в космосі, совєтські ракети і супербомби не сповняють підсовєтських людей, як це, зрештою, стверджують закордонні обсерватори і туристи, ні радістю, ні гордістю, а хіба тільки досадою. Совєтська технологія для громадян СССР залишається предметом глузування в той час, коли совєтські жінки не мають можливости купити собі голок чи панчіх, коли не лише приватне авто, але й велосипед залишаються нездійсненною мрією совєтських громадян, коли випродукувані фабриками речі — меблі, одяг, апарати і знаряддя виявляються — як стверджують часто самі ж таки совєтські газети — безвартним, нездатним для користування барахлом.

Ю. Пундик

РЕВОЛЮЦІЯ 20-го СТОЛІТТЯ

(2)

В одній, нпр., у південній Азії, сама філософія життя як чогось химерного, як ідеї, а не реальної дійсности, як невловної примари, яку не можна і недоцільно формувати по своїй волі, стає природньою перешкодою до бажання заволодіти життям і так ним покерувати, щоб забезпечити людині щастя тут таки на землі, а не в розпливчатому тумані вічности. В інших племінні й родові традиції стоять на перешкоді формуванню національної цілости й переорганізуванню життя на модерний лад. Захід дійшов до теперішніх форм і філософії життя шляхом повільної еволюції від середньовіччя до модерних часів. Молоді країни Азії й Африки лягли спати в середньовіччі й пробудилися в двадцятому сторіччі, зовсім неприготовані до вимог життя.

Перед провідниками „революції незаспокоєних прагнень" стали до вибору дві концепції державно - господарської системи: західня демократична і східня комуністична. Вони вибрали демократичну. Але життя показує, що перещеплення цієї системи на середньовічний і примітивний ґрунт їхніх народів не завжди дає задовільні наслідки. Політична система демократії вимагає наявности освіченої і політично зрілої суспільности. В суспільностях, де 90% населення не розуміє значення демократичних виборів, де племінна льояльність і послух старшині роду сильніші від почуття громадської відповідальности перед цілою національною спільнотою, де хитрий спекулянт тримає під своєю контролею всю громаду, яка є в боргах перед ним, де землевласник диктує тисячам селян, що винаймають у нього по клаптикові землю, як вони мають голосувати, і де, врешті, бракує відповідних кандидатів до органів державної влади — демократія перетворюється у фарсу і знаряддя безконтрольного панування кліки несовісних політиканів. Тому не треба дивуватися, що після експерименту з „демократією" в таких країнах, як Пакістан, Судан чи Бірма, прийшла військова диктатура.

Господарська система Заходу також не задовольняє повністю потреб економічно відсталих країн, принаймні на коротку мету розв'язки пекучих проблем господарської розбудови. Її концепція вільної ринкової конкуренції, як засобу господарського росту й збагачення, оправдала себе на Заході. За висловом клясичного виразника цієї концепції, Адама Смита, вільна ринкова конкуренція, даючи одиниці можливість повністю виявити її ініціятиву й здібності у намаганні збагатитися, водночас збагачує цілу суспільність. Конкуренція, знижуючи ціни і зиски, примушує підприємців шукати дешевших і новіших методів продукції; це постійне намагання випередити конкурентів веде до інтенсивнішого розвитку господарства, до модернізації продукції і до виробу кількости дібр по нижчій ціні й кращої якости. Таким чином ціла суспільність збагачується, а більше багатство створює можливість більших заощаджень на капіталовкладання, чергове поліпшення методів виробництва і ще більше збагачення суспільности.

Ті, хто намагається перещепити на ґрунт економічно відсталих країн цю західню господарську систему в її чистій формі, забувають, що Захід мав цілі століття на розвиток і вдосконалення цієї системи, а головне на вирощення кляси підприємців, без яких ця система не може діяти. Економічно відсталі країни не мають багато часу, а головне не мають власної кляси підприємців. У багатьох з них навіть поняття ринку як рушійної сили не існує.

В племінних суспільствах одиниця працює не для себе, не для ринкового збуту, а для потреб свого племени. В інших культурна й історична традиція дивиться на працю для продажу й зиску як на щось негідне людини вищого стану, як на зайняття людей нижчої суспільної касти. Адже наші українські селяни цуралися йти в торгівлю не тільки тому, що не мали знання і не вміли боротися з конкуренцією, але й тому, що це вважалося негідним для „чесного господаря". Навіть в Америці ще в 17-му столітті громадсько - релігійні суди судили людей за „смертельний гріх" — намагання жити з зисків.

Врешті процес творення капіталу у вільній ринковій системі заснований на добровільному ощаджуванні, а тому він дуже повільний у країнах, де більшість населення ледве задовольняє свої мінімальні матеріяльні потреби, а інші, які спроможні щадити, вкладають свої заощадження в непродукційні добра — земельні мастки, палаци, дорогоцінності, золото або інші предмети люксусу, або, врешті, пропускають їх на Рів'єрі чи в Монте Карльо. Велика частина тих мільйонів долярів, що їх ЗДА дають на господарську допомогу Південній Америці, замість іти на розбудову господарства, опиняється в швайцарських банках на контах південно - американських багатіїв і політиків.

В таких умовах для багатьох недосвідчених ідеалістичних провідників „революції незаспокоєних прагнень" марксизм - комунізм виглядає як принадлива альтернатива західньо - демократичній концепції. Це хоч би тому, що, після колоніяльного досвіду, вони не довіряють Заходові і бояться західніх „данайців" навіть тоді, як вони йдуть до них з дарунками. Безпосереднього ж досвіду з комуністичною системою вони не мали, і тому знають його тільки як теорію, закриваючи очі на практику. Адже й ми самі, у нашій ненависті до Москви й Варшави, вперто відмовлялися читати ту частину Гітлерової програми, в якій передбачав він наше фізичне знищення і перетворення України в німецьку колонію. А Гітлер зовсім не крився із своїми плянами, тоді як Москва й Пейпінг замасковують свої імперіялістичні пляни кличами про визволення, рівність і братерство людей і націй.

Як державно - політичний устрій, комуністична система контролі державного управління малою групою - елітою дає розв'язку проблемі зорганізування державної влади в країнах, де суспільність складається з маси політично невиробленого населення і малої, надто малої жменьки інтелігенції, якої не вистачає навіть на те, щоб обсадити міністерські посади.

Врешті комунізм, покликаючись на досвід СССР і на цифри московської пропаганди, дає рецепту промислового розвитку країн не в якомусь далекому майбутньому, як то обіцяє демократична господарська система, і то при передумові господарської допомоги, яку молоді визволені країни приймають з певним побоюванням, а протягом одного - двох десятиліть.

Треба дивуватися фактові, що дотепер ще ні одна з молодих країн не пішла за покликом комуністичних сирен. Це є доказом певної політичної зрілости їхніх провідників і здібности обережно підходити до розв'язки їхніх проблем. А все ж революція тільки почалася; молоді країни тільки вступили на шлях важкої боротьби з життьовими труднощами. Куди й яким шляхом вони підуть далі залежатиме від того, чи Захід зуміє не тільки матеріяльно допомогти цим країнам, але й переконати їх практичним застосуванням своїх ідей у перевазі системи, побудованої на принципі свободи й гідности людини, над комуністичною системою.

А. Гудовський

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ МОМЕНТ

У „Свободі" з 7-го серпня ц. р. вміщено статтю під наголовком „Комунознавство — шкільний предмет у ЗДА". Автор статті, позначений ініціялами Т. К., інформує, що в половині липня ц. р. у приміщеннях Колумбійського університету відбулася 21-ша річна конференція шкільних суперінтендентів, на якій винесено рішення у наступному шкільному році розпочати викладання в народних і середніх школах комунознавства, як окремого предмету.

Повідомлення це нас втішило і занепокоїло. Втішило, бо давно пора подавати молоді ґрунтовні виклади про комунізм, як суспільно - політичну доктрину й як форму застосування її на практиці. Але нас здивувало, що про цю важливу справу ми отримали таку спізнену і недокладну інформацію, бо нічого не було в ній сказано про те, як же те рішення буде здійснюватись практично.

Це питання не могло не обговорюватись на конференції. Адже для викладання комунознавства потрібні будуть тисячі досвідчених вчителів, а ми знаємо, що жадний коледж учителів такого фаху не випускає, а тому для викладання того предмету треба підібрати з-поміж учителів свідомих антикомуністів, зорганізувати для них спеціяльні курси, ознайомити з літературою та видати підручники для учителів і для студентів. Лише при таких умовах можна сподіватися добрих наслідків від включення в навчальний плян такого предмету. І тому нам — політичним емігрантам і антибольшевикам — треба знати, як практично цей предмет буде по школах викладатися, бо якщо почати це важливе діло поспішно, без доброї підготови, то воно, замість користи, принесе дошкульну шкоду.

У згаданій вище статті викликав наше насторожения такий уступ:

„На конференції ухвалено, щоб предмет комунознавство викладався молоді без тенденцій „за" або „проти".

Як це розуміти? Адже предмет цей вводиться для того, щоб дати учням наукову аналізу і обґрунтовану критику комунізму. Учитель повинен мати підготовану арґументацію для речевих відповідей на запити студентів, бо невдалі відповіді штовхатимуть їх на прокомуністичну плятформу. Як бачимо, зроблено важливий, але дуже небезпечний крок, який може наробити багато шкоди.

Ми нарікаємо, що по коледжах позаймали професорські катедри люди, які суґерують студентам концепцію неподільної Росії, що по шкільних бібліотеках є багато підручників такого ж напрямку та ще й з совєтофільським забарвленням. І ось зараз на наших очах відбудеться відповідальний процес формування курсу комунознавства, тобто визначення викладачів, випуск підручників тощо. А що ми, як організована спільнота, робимо для того, щоб у цей відповідальний момент запобігти кривді для нашої справи? Чи вживаємо заходів до того, щоб у підручниках і в програмі курсів розглядалася проблема большевицького колоніялізму і поневолених в СССР націй? Чи остерігаємо відповідні інстанції, щоб не пробралися викладати комунознавство прокомуністи, які будуть виховувати молодих комуністів? А на кого ж тоді спихатимемо провину?

Ось д-р Шворц перевів у Ню Йорку тижневі антикомуністичні курси. Туди вписалися люди, які мають намір активно провадити антикомуністичну роботу. У попередній статті ми інформували, що в програмі курсів немає окремої теми про імперіялістичну політики большевицького режиму і поневолення ним багатьох націй. Хіба в нас немає кому таку лекцію прочитати? Є, звичайно, але не було кому цю справу організувати. Так і тепер ми могли б багато зробити, щоб запобігти помилкам при впровадженні по школах комунознавства, як окремого предмету, але нема кому це організувати!

Візьмемо, для прикладу, справу складання підручника з комунознавства. Та ж серед нас є чимало людей, які змушені були свого часу вивчати історичний матеріялізм, історію комуністичної партії, політекономію, читати твори В. Леніна та ін. УККА чи УНСоюз могли б порозумітися з американським відділом освіти, проголосити конкурс і вислідом його був би добрий підручник з комунознавства.

Треба винести порушене мною питання на публічне обговорення і поки не пізно пробувати щось зробити.

А. Гудовський

ГОЛОС ЧИТАЧА

Про брак доброї волі

Зворушливою була маніфестація української молоді, яка пікетувала будинок журналів „Тайм" і „Лайф" в Ню Йорку за ігнорування редакціями цих великих американських журналів українського імени. Це — найвлучніша форма маніфестації і протесту.

Віддавна слідкую за цією послідовною і впертою нехіттю до всього українського у частині американської преси. Якби це була ігнорація, наша боротьба була б легша. Треба було б справді роз'яснювальної акції, виправлення неправильних заподань, пропаганди. Але всі ті люди, які так послідовно уникають назви „український", дуже добре знають і розуміють українську проблему. Це ж експерти у справах Сходу Европи, багато з них — це уродженці України, вийшли з України, вони самі чи їхні батьки споживали український хліб.

Роз'яснювальна акція тут не допоможе. Тут не йде про ігнорацію панів журналістів, тут брак доброї волі. На мою думку, українській еміграції треба здобути в американському світі більше приятелів, впливових приятелів, у яких не буде злої волі і які — якщо вже не будуть сприяти визвольним змаганням українського народу, то не будуть кривдити національних почувань українців.

О. Т.

ЧИ НЕ ПОМИЛКА?

У ч. 199 „Свободи" п. В. Дорошенко в статті „Потомки гетьмана Петра Дорошенка" згадує про заходи різних здогадних спадкоємців цього гетьмана в справі перебрання спадщини по ньому у вигляді великої суми грошей, здепонованої у лондонському банку. Рух, зв'язаний з цією спадщиною, припадає на початок нашого століття.

Оскільки я читав у часописах у Західній Україні і чув від знайомих, цей рух відносився до спадщини не по Дорошенкові, але по Полуботкові. Все те, що п. В. Дорошенко пише про з'їзд „свояків" гетьмана Дорошенка, про адвоката, збірку грошей на ведення цілої акції і т. д., здається, відноситься до майна Полуботка, а не Дорошенка.

Про з'їзд нащадків гетьмана Полуботка оповідав мені в 1908-му році о. Сологуб, парох Тарнави в Турчанському повіті, який був на тому з'їзді в Стародубі. Оповідання о. Сологуба майже слово в слово годиться з оповіданням п. В. Дорошенка.

П. В. Дорошенко пише, що на з'їзді не був і не дуже ним цікавився, а мені про цей з'їзд докладно розказував згаданий учасник з'їзду, о. Сологуб. Ще пригадую собі, як о. Сологуб оповідав про радісні настрої на з'їзді, очевидно, викликані сподіваним великим спадком, як приявні генерали та інші царські достойники, ніби нащадки Полуботка, цілувалися з о. Сологубом, запевняючи його в успішному вислідi цілої акції.

Отже, заходить питання: чи обидва гетьмани нібито склали гроші в лондонському банку, чи тільки один з них? Але котрий? До котрого з них відноситься ця легенда?

Т. Залеський

В. С-ко

„АТОМОВИЙ КАЗАН"

Після останніх орбітальних польотів совєтських космонавтів Ніколаєва і Поповича знову зацікавилась світова преса питанням: хто ж ті люди, ті вчені спеціялісти, що підготовили ці польоти, що сконструювали ракети, устаткували кабіни апаратурою, обчислили траєкторії з такою точністю?

Большевики пильно охороняють свої секрети. А всі ті вчені спеціялісти у них засекречені. Ніхто й ніколи не бачив їхніх космодромів - полігонів і „космічних кораблів", не спостерігав, як підносилися вони вгору і як приземлювались. І винахідникам - конструкторам, дослідникам у галузі атомової і ракетної зброї, як у середньовічних масонських льожах, дають вони імена - псевдоніми, друковані в пресі з великих літер: Теоретик Космонавтики, Головний Конструктор, Головний Інженер і ін.

Можна лише здогадуватись, що в проєктуванні і будові ракет - сателітів, в суміжних ділянках, зв'язаних з цією справою, беруть участь такі совєтські науковці, як акад. А. Благонравов, Л. Сєдов, К. Рудін, С. Верхан, бо вони виступали в совєтських журналах з статтями на відповідні теми. Але не виступають властиві творці „космічних кораблів" і водневих бомб на маніфестаціях, коли вшановують космонавтів, не носять їхніх портретів по Красній площі, не згадують їх імен на урочистих прийняттях. Вони — „власність партії", вічні інкогніто, які працюють і гинуть у таємничих катастрофах в ім'я комуністичного Молоха, залишаючись незнаними для світу і свого народу.

Тож не дивно, що не тільки прості люди, але й дехто з поважних учених в Західній Европі й Америці не вірить в усе те, що говорять з Москви про „великі перемоги совєтської науки в космосі". І навіть після подвійного польоту Ніколаєва і Поповича висловлювано сумніви, чи обидва вони справді літали, а як літали, то чи справді вернулися на землю живі й здорові.

„Не прийшов ще час у повній мірі розповісти про всіх наших учених, чиї видатні винаходи в ділянці дослідження атома тріюмфальними перемогами увійшли в радянську науку", — писала недавно московська „Правда". Очевидно, цей час не прийде скоро, і, без сумніву, ніколи не признаються большевики, як допомогли їм у розбудові ракетної та атомової зброї німецькі вчені, що їх вони повивозили до себе після війни, як допомогли совєтські шпигуни в Америці, що викрали для Москви атомові таємниці, і яку прислугу зробили надміру балакучі американські журналісти, що задля скороминущої сенсації зраджували ворогові секрети своєї країни.

У вересні 1961 року, в перші роковини смерти, згадано в СССР ім'я тієї людини, якій — як писала „Правда" — „припала на долю честь бути головним науковим керівником у створенні совєтської атомової промисловости" — ім'я Ігоря Курчатова.

У схованих від стороннього ока підмосковних атомових лябораторіях називали високого бородатого чоловіка, Ігоря Курчатова, „атомовим казаном". Там працював він із своїм штабом науковців, стократ перевіреним органами НКВД, зв'язаний прямим проводом з Кремлем, з фабриками, з полігонами, де випробовували „зброю масового винищування".

З скупих біографічних даних відомо, що народився І. Курчатов 1903 року в глухому селі Сім на Уралі, де його батько працював як лісничий, потім переїхав з родиною в Крим, де закінчив гімназію. Там працював у дитячому будинку як виховник, у гаражі як підручний робітник, у радгоспі як сторож. Дивні „посади" як на людину з середньою освітою! Очевидно, не був він у тих роках совєтським активістом, навіть комсомольцем.

Ігор Курчатов мріяв бути будівничим кораблів, але силою обставин став — метеорологом. Згодом на якомусь життьовому перехресті зустрівся з відомим ученим, академіком А. Йоффе, і це вирішило його долю: у фізично-технічному інституті в Харкові почав він свою блискучу кар'єру.

У 1930-их роках були в світі три головні центри атомових досліджень — у Кембриджі, в Англії, на чолі з Резефордом, у Копенгагені на чолі з Нільсом Бором, у Геттінгені, в Німеччині, на чолі з Максом Борном, Франком і Гільбертом. Тоді ж успішно досліджувано атом також у фізично - технічному інституті в Харкові, на Україні. Молоді українські науковці працювали в тому інституті над створенням високовольтової апаратури для розщеплення атомового ядра.

Про І. Курчатова його совєтські біографи пишуть, що в ленінградському Радієвому інституті перед другою світовою війною він урухомив перший в СССР циклотрон. І тоді, „коли стало відомо про наміри Гітлера використати в своїх цілях винаходи атомової фізики", — Курчатов, уже член партії, наділений довір'ям Сталіна, запропонував урядові плян широких досліджень ланцюгових ядрових реакцій.

В цьому місці совєтські джерела щось замовчують, щось фальшують, бо — читаємо далі — „коли вибухла війна, всі дослідні роботи прийшлося припинити". Чому припинити саме тоді, як треба було б їх приспішувати?

Під час війни І. Курчатов працює на Балтику, опісля в Севастополі, в Криму, опрацьовуючи пляни протимінної оборони. У цей час помер з голоду в обложеному німцями Ленінграді його батько, в евакуації померла мати. З особистого наказу Сталіна вивозять Курчатова, тоді вже першого совєтського „атомщика", з обложеного, охопленого вогнем Севастополя на Кавказ, до Поті.

В розпалі війни Сталін наказує відновити роботи над розщепленням урану. Усіх фізиків - атомовців відкликують з фронтів. Прибуває до Москви і Курчатов. Незабаром починає працювати „спеціяльна лябораторія" Академії Наук, бо большевицька розвідка вже довідалась, що Гітлер в скорому часі може мати в своїх руках атомову бомбу. Але до кінця війни совєтські учені так і не розкрили таємниці атома.

В 1945 році в Америці створено першу атомову бомбу. Совєтські „історики" пишуть: „Атомовою бомбою, скинутою на Гірошіму, Пентагон хотів застрашити... Совєтський Союз, щоб потім продиктувати йому свої вимоги". Які вимоги продиктував Пентагон Москві совєтські „історики" промовчують, але таки під кінець війни і зразу після війни майже всі вимоги Сталіна задоволено на конференціях в Тегерані, Ялті і Потсдамі.

Досвідчені у фальшуванні фактів, совєтські „історики" пишуть: „І тому (з огляду на загрозу збоку Америки!) думку про мирне використовування атома треба було відкинути. Партія зажадала створити потужну зброю, щоб відвернути провокації шантажистів". Очевидно, тоді вже привезено до СССР німецьких учених фізиків.

В шаленому темпі почали большевики розбудовувати військову атомову промисловість. Науковим керівником у реалізації всіх плянів призначено І. Курчатова. Створення атомової бомби Сталін визначив як „завдання число один", — завдання, перед яким мали поступитися всі інші проєкти компартії. Ні вдень, ні вночі не припинялa-

(Закінчення на сторінці 3-ій)

Володимир Цісик

Український Музичний Інститут в Ню Йорку в десятім році існування

Річні пописи і рецензії

Кожна організація раз до року мусить зробити підсумки праці. Для шкіл закінчення шкільного року, — це час, коли треба зробити докладну аналізу праці і зробити пляни на майбутнє. Ці справи повинні бути предметом нарад учителів і батьківських комітетів, але справа виховання молоді, — це справа нас всіх, тому загальний звіт, звичайно, подається до відома громадянства. Музичні школи і студії мають цю справу остільки влегшену, що річні пописи показують вислід праці.

Коли ми читали рецензії з річних пописів різних студій чи шкіл, то виходить, що всі учні були досконалі, що всі учні вже є мистцями, а всі учителі це генії в своїй професії. З одним винятком, а це учнів і учителів УМІ в Ню Йорку. Рецензія з кінцевих пописів в Ню Йорку була різною від критик, про які я згадував. Хоч на вступі шановний рецензент сказав наруу компліментів в сторону УМІ, одначе далі виходить, що властиво ніхто з учнів добре не грав, а закиди були звернені головно в сторону учителів, закиди не зовсім правдиві і необосновані. Ті всі недотягнення в більшій чи меншій мірі є власне прикметою чи недостачею учнівської гри, а дуже часто можна їх причепити і до гри навіть добрих і досвідчених виконавців. При тім неувага до молодих виконавців, через милпре вичислювання учнів, є каригідна!

На мою думку, і один і другий рід рецензій, є шкідливий для учнів шкіл і їх учителів. Кожна пересада в якунебудь сторону свідчить про неповажне, не серйозне і не відповідальне ставлення до найбільшого скарбу, який маємо, до одинокого, що може запевнити нашу будучність, до нашої талановитої молоді.

Учні УМІ і громадянство

Більшість учнів, не раз навіть дуже талановитих, уважає навчання музики другою чи третьорядною справою. Більшість старших учнів, що мають багато науки в школі, а також багато інших нових заінтересувань, часами навіть мимо найкращої охоти, не вкладають і частини праці, потрібної для дальшого поступу. Учителі музики мусять з цим станом погоджуватися, бо нашим завданням мусить бути в першу чергу огорнути якнайбільше число нашої молоді і дати їй можливо якнайкраще знання інструменту, розуміння музики взагалі, а передусім знання і розуміння нашої української музичної культури. Бо не плакання над „чайкою при битій дорозі", не безконечні програні захоплять нашу молодь, але світлі моменти нашої історії, а передовсім наша культура, наше мистецтво, наша музика зможуть опанувати молоді серця і душі. І власне тут є і завдання УМІ, яке ми стараємося вже 10 років якнайкраще виконувати. Я є певний, що й інші наші українські музичні студії чи школи, так само розуміють свої завдання. Але до того замало лише талановитих учнів і терпеливих, ідейних учителів. Така справа вимагає піддержки цілого свідомого громадянства. Піддержки передусім моральної. Це відноситься особливо до тієї малої частини нашої молоді, що з любов'ю і захопленням та завзяттям працює над собою. Це зміна теперішнім учителям, виконавцям, музикологам, композиторам. Їм належиться певна піддержка. Молоді люди мусять відчути, що їх праця і талант є потрібні, що ними цікавиться ціла суспільність. Скільки було талановитих студентів, що, здобувшися на таке велике досягнення в музичній професії, як самостійний речитал, розчаровані, зрезигновані з дальшої праці. Чому? Хоч були оголошення в пресі, хоч розіслано запрошення, хоч ім'я дебютанта було знане з виступів на академіях чи інших імпрезах, на залі було 10-20 осіб. А скільки речиталів молодих і завзятих музик, що не так легко висохочуються, світять пусткою? Це морально нищить і поступово забиває всяку охоту до дальшої праці не тільки в них самих, але також у їх молодших товаришів, що бачать в тім доказ безцінности дальшої праці.

Наша суспільність мусить цікавитися громадськими і міжнародними подіями, наші батьки народу мусять вести високу політику і займатися справами державного характеру, але ані їм, ані нікому з нас не можна ані на хвилину забувати про нашу молодь. Не можна занедбати одної можливости, де причинюємося до утривалення їх завзяття в праці над собою, де просто своєю присутністю докажемо, що її праця є важна і потрібна. Замало є бути присутніми на великих здвигах і маніфестаціях, треба вміти також оцінити працю, витривалість і талант одиниць, бо щоб ми не говорили, історію і культуру творять одиниці, і тільки одиниці. Щоб ті одиниці появилися і росли, мусимо створити для них відповідні умовини. Тільки на такім підложжі можуть вирости в нас музики, що стануть правдивими амбасадорами укр. культури, а коли з них, при нашій спільній піддержці, хоч один — два діб'ється світового значення, то тим досягнемо багато більше, як не одною коштовною політичною акцією.

УМІ в громадській праці

Праця УМІ в наших обставинах виходить далеко поза рамці науки гри на тому чи іншому інструменті. Ми можемо сміло сказати, що наша праця на рівні шкіл українознавства, часто заступаючи їх дає своїм учням те, що вкорінюється в їх підсвідомість, що відрізняє їх від інших дітей і накінець лишає печать на ціле життя. Тому то і в цьому році, крім праці педагогічної нашої щоденної, ми передусім звернули увагу на громадський бік нашої праці. Ми старалися освідомити наше громадянство через суспільну працю УМІ, про ролю і значення нашої школи. Згадати б хоч концерт Смичкової Оркестри, чистий дохід якого призначений на будову пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні, чи концерт на будову Духовної Семінарії в Стемфорді, далі участь поодиноких студентів смичкової оркестри в багатьох імпрезах в Ню Йорку і околиці. Всі ці виступи і імпрези, це в першу чергу виховування молоді і призвичаювання до праці над собою, над своїм характером, а також втягання до праці для громади.

Місячні і річні пописи

В цьому році впроваджено т. зв. місячні внутрішні пописи, де учні мали нагоду щомісяця демонструвати перед товаришами і родичами вислідп своєї праці, та взаємно себе слухати і критикувати. Все це в цілком невимушеній і неформальній атмосфері. По закінченні продукцій звичайно відбувалися коротенькі доповіді, або музичні гри з нагородами, при перекусці, про що дбав завжди Батьківський Комітет.

Цього року ми мали 3 річні пописи. На жаль, тому, що ми старалися якнайбільше кооперувати з іншими організаціями і уступали зі своїх дат, щоб не перешкодити у відбутті інших імпрез, всі наші пописи мусіли відбутися на протязі двох днів: суботи і неділі 3 і 4 червня. Це відбилося на участі громадянства і на самих молодих виконавцях, бо пописи мусіли бути задовгі. Ми, учителі, і всі, що слідкують за поступом наших учнів, мусіли ствердити добрий і здоровий поступ у всіх учнів відповідно до їх таланту, а передовсім праці. Деякі з них проявили настільки поступу і сподіваємося, що за кілька років будемо мати певну кількість молодих талановитих і з першорядною освітою фахівців. В річних пописах, як і в минулому році, брали участь з гарним успіхом учні кляси мистецького танку під керівництвом О. Ґердан. Також муз. садочок під кер. Г. Мирошниченко, як звичайно, успішно закінчив шкільний рік.

Мистецтво слова і духова оркестра

Всіх присутніх на наших річних пописах заскочила приємна несподіванка. Поміж музичними точками були вміщені виступи молодих дівчат і хлопців, які з чудовою дикцією, по мистецьки читали твори українських поетів і письменників. Ці гарні хвилини завдячуємо пані О. Добровольській, що зі своїми курсами мистецького слова приступила до співпраці з УМІ. Ця співпраця напевно причиниться до ще кращих успіхів в нашій спільній праці над душею і серцем української молоді.

В минулому році також вдалося нам при співпраці Пласту заснувати при УМІ духову оркестру, що з часом, маємо надію, заступить прогалину, яка існує в наших музичних школах. А саме — обмеження гри до двох інструментів: фортепіяну і скрипки. Духову оркестру провадить абсольвент музичного коледжу п. Б. Ковалик. Бажаємо багато успіхів.

Участь в американських конкурсах

Деяка частина наших учнів брала участь в американських конкурсах, де, як звичайно здобули дуже гарні осяги. Надіємося, що в слідуючому році ще більше число стане до змагу. Це заохочує до інтенсивнішої праці і витривалости. Це переконує батьків наших учнів, що рівень нашого навчання є на рівні, а часто багато вищий, як в американських школах.

Речиталі

В цьому році, крім пописів відбулося також декілька самостійних фортепіянових речиталів молодих піяністів. Речиталі ці відбулися в рамцях п'ятницевих вечерів Літ. Мист. Клюбу, але в найтіснішій співпраці з УМІ в Ню Йорку. Виконавцями були переважно теперішні, або колишні учні УМІ, що своїми талантами і працею добилися такого високого рівня в своєму мистецтві, що з успіхом змогли запрезентувати себе нашій музичній громаді самостійними концертами. З-поміж них речиталь Х. Осадци був рівночасно її іспитом диплому зрілости, а речиталь М. Шлемкевич був іспитом її мистецького диплому.

Ці речиталі, це незвичайно корисна, я сказав би, виїмкова справа. Вони дають можливість молодим мистцям пробувати своїх сил, молодим студентам показують ціль, до якої треба змагати, яка їх може захопити. Вони також витворюють у всіх молодих мистців духа здорової конкуренції. Одиноке, про що нам всім треба старатися, щоб вони не грали перед порожніми кріслами. Ми, своєю присутністю на тих концертах, мусимо дати їм відчуття, що доцінюємо їх працю, що їхні таланти це гордість нас всіх, це конечна потреба в розвою нашої культури.

Батьківський Комітет

На закінчення цього звіту за шкільний рік 1961/62 і думок про нашу працю, великою приємністю для мене є висказати слова признання і подяки Батьківському Комітетові, що так дуже причинився до переведення в життя багатьох плянів. Згадати б хоч коляду, з якої фондів досить поважна кількість незаможних учнів дістала допомогу. А далі — дуже успішна дитяча вистава із забавою в лютому, а найважливіше — кожночасна і щира допомога, коли лише було її потрібно. Щире спасибі!

Закінчення

Життя є тверде і часами немолиме. В останніх роках ми втратили таких двох великих людей в нашім музичнім житті, якими були сл. п. проф. Р. Савицький і сл. п. проф. М. Фоменко. Обидві втрати незаступимі. Прогалину по втраті тих двох велетнів є тяжко і майже неможливо заступити, а всеж таки життя іде вперед. Їх світлі постаті, їх наполегливість і ентузіязм в праці, їх повсякчасна турбота про виховання нашої молоді і про розвій нашої музичної культури стоять для нас всіх світлим дороговказом. УМІ в Ню Йорку росте і маємо надію, буде рости і розвиватися для добра української молоді і всього нашого громадянства.

ЧИТАЙТЕ ЩОДЕННИК „СВОБОДУ"!

Виховні курси МУНО в Седбурі

За ініціятивою Управи МУНО в Седбурі влаштовано від 12—19 серпня на оселі „Запоріжжя" перші „Виховно-Інструкторські Курси Провідників" під проводом проф. Я. Розумного, для середньошкільної молоді МУНО в Седбурі, Онтаріо. Інструкторами Курсів були: проф. Я. Розумний — програмово-виховна частина; голова МУНО Оксана Розумна — психічні недуги-причини і роди; Віра Гриценко — перша поміч; Джон Глекстони — рятівництво.

Ціллю Курсів було дати майбутнім виховникам і громадським діячам необхідне знання для успішного виконування своїх обов'язків.

Крім теоретичних лекцій влаштовувано практичні семінари — плянування, дискутування, ведення сходин і т. д.

Учасники табору заряджували самі таборовою кухнею під наглядом Віри Гриценко.

Курс пройшов з повним успіхом і учасники багато скористали, та провели приємні хвилини таборового життя, завершуючи кожний день зайнять спільною ватрою.

Управа МУНО в Седбурі (Канада).

З ліквідації Товариства на пам'ятник Шевченкові

Ліквідаційні збори Товариства „Українська Єдність" у Ню Йорку призначили з майна цієї організації $ 250 на фонд побудови пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні. Цю суму зложив у нашому комітеті Пам'ятника Шевченкові на місто Ню Йорк колишній голова названого Товариства, а відтак голова його Ліквідаційного Комітету, п. Василь Хомицький.

П. В. Хомицький передав нам від згаданого Ліквідаційного Комітету дальшу суму $ 19 та подав про це наступне вияснення:

В 1958 р. розійшлася була поголоска про задум побудувати в нюйорському Центральному Парку пам'ятник Шевченкові. Дізнавшися про це, члени тоді ще діючого Товариства „Українська Єдність", та бажаючи бути першими жертводавцями на цей пам'ятник, зложили, як початкову пожертву суму $ 19. Тому, що тоді не існував ніякий Комітет для збірки фондів на згадану ціль, зібрану суму передано, як окремий депозит у переховання тодішньому скарбникові Товариства, п. Михайлові Жукові.

Плян побудови пам'ятника Шевченкові в Ню Йорку не був здійснений, і разом з ним попала в забуття і вище згадана пожертва. Щойно недавно п. Жук знайшов її між своїми паперами та зараз же повідомив про це голову Ліквідаційного Комітету, п. Хомицького. Цей скликав нараду Комітету, на якій одноголосно вирішено передати також ту суму на фонд побудови пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні.

Тим чином дотична пожертва була передана на ту ціль, на яку призначили її були жертводавці 4 роки тому. Після того загальна пожертва б. Товариства „Українська Єдність" на фонд пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні досягнула суми $ 269. Голова і члени Ліквідаційного Комітету, пп. Василь Хомицький, Михайло Жук, Максим Паньків, Осип Маланчук і Богдан Чехович, а зокрема другий з них, встановили при цьому зразковий приклад почуття громадської відповідальности, чесности та патріотизму, який є гідний наслідування та прилюдного відмічення.

Д-р Іван Козак
голова Ділового Комітету Пам'ятника Шевченкові на місто Ню Йорк.

„АТОМОВИЙ КАЗАН"

(Закінчення зі сторінки 2-ої)

ся праця в засекречених лябораторіях і фабриках.

Большевики твердять, що секрет атомової бомби совєтські вчені розкрили в 1947 році. Це — неправда. Щойно в 1949 році, вже після того, як таємниці атома дісталися із ЗДА до Москви через совєтських шпигунів, американський літак доставив пробу повітря, з якої було видно, що десь в Азії большевики експльодували свою першу нюклеарну бомбу. 23-го вересня того ж року про це оповістив американців президент Труман.

Відтоді Ігоря Курчатова мало хто бачив: він переселився на дослідний полігон з усім своїм штабом, щоб кувати там для комунізму найстрашнішу в історії людства зброю. Туди ж перенесено з Москви центр „атомових справ".

У 1953 році совєтський уряд офіційно повідомив про успішне випробування водневої бомби. Американці випродукували її щойно в 1954 році. Почалися історичні перегони, які тривають донині, тримаючи в напруженні цілий світ.

Улюбленця Сталіна, Курчатова, перебрав у спадщині по „батькові народів" Хрущов. У 1956 р. Курчатов супроводив нового диктатора в його подорожі „миру і дружби" до Англії.

Ранком 7 лютого 1960 року Курчатов телефонував до Києва, „гаряче говорив з секретарем ЦК КПУ про приспішення атомових робіт в Харкові і Києві". Наступного дня бородатий високий чоловік у вагоні першої кляси виїхав на Україну, до села Барвихи — відвідати свого друга. В селі, за хатою, на лавці успів тільки сказати: „Я хочу тобі багато дечого розповісти" — і помер від розриву серця. Хто він, той друг Ігоря Курчатова — невідомо.

ЮВІЛЕЙНА ПЛАСТОВА ЗУСТРІЧ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

стових з'єднань. Дефіляда тривала 45 хвилин. На закінчення дефіляди представники чужоземних скавтів передали пластовим провідникам побажання з приводу 50-річчя Українського Пласту і разом із цим свої дарунки — відзнаки і прапорці.

Теренові гри і ватра на пошану минулому

Програму дня в суботу, після апелю, виповнили започатковані ще минулими днями теренові гри і змагання в різних родах пластової вмілости і фізичної вправности. Крім змагань пластунок у куховарстві, що відбувалися в п'ятницю, відбулись ще змагання юначок в таборуванні, юнаків у сухопутньому рятівництві, юначок у співі й одних та других в різних родах спорту. Суботу 1 вересня закінчено поважною урочистою ватрою, влаштованою силами юнацтва і старшого пластунства для перегляду пройденого шляху і на пошану тих, що творили й організували Пласт протягом пройденого 50-річчя.

Архиєрейські Служби Божі

Неділю започатковано масовою участю вишикуваного в довгі колони пластунства та багатьох соток гостей в архиєрейських Службах Божих, що відбувалися окремо в спеціяльно побудованих каплицях на двох різних площах Пластової Оселі. Головну масу пластунства і гостей притягнула католицька Служба Божа, що її відправляв Преосвященний кир Йосиф Шмондюк, єпископ Стемфорду в сослуженні отців Юрія Менцінського, Богдана Осідача, Йосифа Кузьмяка, ЧСВВ, Омеляна Манастирського і при дияконуванні отців Б. Смика і Яр. Шуста. Співав хор під керівництвом Ю. Ковалика. У своїй глибоко змістовній проповіді Кир Йосиф закликав пластову молодь любити Бога і Батьківщину. Архиєрейську Службу Божу для православних відправив ВПреосв. архиєпископ Української Православної Церкви в ЗДА Мстислав в сослуженні отців Сергія Непреля, Б. Желехівського, протодиякона Мик. Рибачука та під спів православного хору під проводом С. Вожаківського. Під час Служби Божої архиєпископ Мстислав виголосив проповідь про патріотичну службу Пласту.

Після католицької Архиєрейської Служби Божої відбулося посвячення прапору пластового Загону „Червона Калина" — 5-го Куреня пл. сеньйорів та 23-го куреня ст. пластунів, вигаптованого за зразком колишнього прапору Загону, що був посвячений 1930 р., вже після розв'язання Пласту польською владою на горі Маківці Митр. Йосифом Сліпим. В одному розі нового прапору є зашита грудка української землі.

Після Богослужб відбувся спільний обід представників громадянства із представниками пластових проводів, під час якого зворушливу і глибоку своїм змістом промову про значення і ролю Пласту в будуванні української державности виголосив УНР в екзилі д-р Степан Витвицький. З промовами - привітаннями виступали Впреосв. Мстислав, гол. касир Роман Слободян, який передав пожертву УНС для Пласту в сумі 500 дол., п-ні Ірина Падох від Союзу Українок Америки, д-р Микола Ценко від „Провидіння". Обід закінчив коротким словом і молитвою парох Пластової Оселі Впр. о. Юрій Менценський. Проводив обідом д-р Ярослав Падох, як пластовий тостмайстер, який водночас із цим представляв взаємно репрезентантів громадянства та пластових проводів.

Цього ж дня у неділю 2-го вересня продовжувалися ще пластові і спортові змагання й увечері відбулася велика пластова ватра, уже весела, під гаслом пластового шляху в майбутнє. Відбулася ця ватра при участі понад 3,000 осіб з-поміж пластунства і гостей і програма її була виконувана в світлі смолоскипів і рефлекторів і передавана з допомогою голосників. Окремо цього ж дня під вечір відбулася ще новацька ватра з багатою програмою історичного змісту, що її приготовили і нею проводили пл. сен. Іванна Гринь і Ніна Вересюк. Уночі із суботи на неділю і із неділі на понеділок відбувалися ще ватри, ради і сходини різних окремих пластових куренів. Захоплення і подив у глядачів викликали виведені пластунками народні хороводи і покази народної ноші.

Заключний апель

Формальне закінчення Ювілейної Пластової Зустрічі відбулося в понеділок дня 3 вересня на великій площі оселі знову ж урочистим апелем, що в ньому взяли участь всі пластові з'єднання. Після звіту бунчужного зустрічі М. Баб'юка командантові Ю. Ференцевичеві і звіту останнього голові ГПБ О. Бойчукові та голові КПС ЗДА О. Кузьмович відбулася роздача нагород переможцям у пластових і спортових змаганнях, що її довершив в імені колегії суддів пл. сен. Савчинський. З черги слідувало відчитання святочного наказу ч. 8 про закриття зустрічі і з заключним словом виступив голова ГПБулави О. Бойчук, який висловив подяку і признання організаторам ЮПЗустрічі, усім пластовим з'єднанням, які брали участь в її готуванні і переведенні, команді Зустрічі й усім учасникам за активну співучасть та гостям за вітання і прихильність для Пласту. Закінчив свою промову голова Головної Пластової Булави висловом віри всього пластунства, що найкраща, найвеличавіша майбутня пластова ювілейна зустріч відбудеться в золотоверхому Києві. На закінчення апелю відбулася ще дефіляда усіх пластових прапорів і всіх пластових з'єднань, після якої представники угорських скавтів вручили провідникам українського Пласту прапорець угорської революції 1956 року і відспівали по-українськи пластовий гимн „Цвіт України і краса".

Під час апелю відбулося фільмування його й усієї пластової Оселі з літака, із якого були розкинені летючки про Ювілейну Пластову Зустріч. Під час цілої Зустрічі діяла пластова пошта і пресова квартира у віданні куреня „Сіроманців", яка видала добре оформлену і багату змістом однодніку „Вогонь Дружби" і три одноднівки - бюлетені ЮПЗ під назвою „Іскра".

Цього ж дня по полудні почався роз'їзд пластунства до своїх місць перебування в ЗДА і в Канаді.

В Альжирі продовжується ворожнеча військово-політичних таборів

Альжир. — Ворожнеча між двома політичними таборами, що їх очолюють суперницькі діячі з недавно одностайного націоналістичного табору, продовжується в Альжирі, з спорадичними сутичками, які погрожують вибухом громадянської війни. Місто Альжир далі є в руках війська з 4-ої військово - повстанської округи. Це військо є вороже до Політичного Бюра, що його очолює амбітний кол. віцепрем'єр альжирського уряду Бен Белла. Сам той діяч і його прибічники втекли з Альжиру, здебільша до Орану, і місце осідку Політичного Бюра тепер не відоме. Але й противник Вена Беллі, прем'єр Бенюссеф Бен Хедда втратив фактично владу. В минулу неділю прийшло знову до стрілянини в арабській дільниці Альжиру Касбах, де все ще є сильні військово-повстанські відділи під проводом полк. Язефа Сааді, прихильника Бена Беллі. У цій останній сутичці буцім - то згинули 32 вояки з обох сторін. Прихильне Бен Беллі і його Політичному Бюрові військо, що маршувало на місто Альжир, стрінуло збройний спротив. Арабське цивільне населення обурене цією ворожнечею лідерів і військовиків і демонструє на вулицях Альжиру, вимагаючи єдности та замирення. Бен Белла наказав вірним йому військам захопити місто Альжир „за всяку ціну".

Голови комітетів обидвох партій погодилися на „чисту виборчу кампанію"

Вашингтон. — Голова Демократичного Крайового Комітету Джан М. Бейлі і голова Республіканського Крайового Комітету конґресмен Вілліям Е. Міллер підписали умову про те, щоб цьогорічну виборчу кампанію вести чесним способом. Згідно з цим договором, який називається „Кодексом чесних практик у виборчій кампанії", не вільно під час виборчої кампанії обмовляти політичного противника і ширити неправдиві вістки про нього. Не вільно також поширювати виборчу літературу, яка не є згідна з правдою, та не можна використовувати расову, релігійну чи національну приналежність кандидатів. Цей кодекс чесної виборчої практики склав окремий комітет, що його очолює Чарлз П. Тефт із Сінсінnaті, Огайо, і якого почесними членами є колишні президенти Гаррі С. Труман і Двайт Д. Айзенгавер.

Вартість доляра в минулому році зменшилася на один цент

Вашингтон. — Статистичне бюро при Департаменті Праці стверджує, що вартість американського доляра від минулого року зменшилася на трохи більше як на один цент. Американський доляр в 1951-му році мав більшу вартість від цьогорічного, який вартує тільки 86 центів в порівнянні з-перед 11-ох років. Від кінця другої світової війни доляр ще більше втратив на своїй вартості, бо тепер він має вартість 72 центів. Це значить, що за 72 центи можна було купити товарів або праці в 1945 році стільки, за що тепер треба платити один доляр. Але американці можуть потішатися тим, що в інших державах валюта значно більше втратила на вартості. Міжнародний фонд обраховує, що бразилійський крузер від минулого року втратив майже 50 відсотків своєї вартости. Бразилійський робітник не дістає тепер на два рази більшої платні, і тому його життьова стопа значно понизилася. Аргентинська і чілійська валюти від минулого року зменшилися на одну третю. Але в деяких країнах Латинської Америки валюта стоїть твердо, як наприклад, у Венесуелі і Ель Сальвадорі. Те саме є і в Европі у Швайцарії та Західній Німеччині.

● **Провідники католицького робітничого руху в Еспанії** виступили з обвинуваченням, що офіційна еспанська преса, контрольована урядом, передала текст останньої енцикліки Папи Івана XXIII-ого п. н. „Мати і Вчителька" в зміненому, а то й перекрученому вигляді. В цій енцикліці Папа закликав до чесного трактування робітництва і справедливого розв'язування робітничих проблем.

Зі спорту

ПЕРШІ ВИСТУПИ ФУТБОЛІСТІВ „ЧОРНОМОРСЬКОЇ СІЧІ" НЮАРК

„Чорноморська Січ" — УСК БРІДЖПОРТ 2 : 0.

„Чорноморська Січ" — УСК Ню Йорк 2 : 0.

Неділя, 26-го серпня 1962 р. — Свій цьогорічний футбольний сезон започаткувала „Чорноморська Січ" в укр. селі Бавнд Брук, Н. Дж., де під час пікніку УСК-у Ню Йорк відбувся традиційний уже футбольний турнір, цим разом з участю 4-ох передових укр. дружин на Сході Америки. Турнір проходив системою: 2×20 хв. програв відпав; фінал за 1-ше, 2-ге і 3-те місце 2×25 хв.

Подібно як і інші наші дружини, за вийнятком може УСК-у Бріджпорт, „Чорн. Січ" виступила в резервовому складі, в якому ми бачили 4-ох членів дружини юнаків та кількох кандидатів до нашої репрезентації, які, проходили свою першу пробу.

Після елімінацій УСК-ом Ню Йорк — „Тризубу", Філядельфія, „Чорн. Січ" перемогла УСК Бріджпорт 2:0.

В дальших розгривках „Тризуб" Філядельфія переміг УСК Бріджпорт 3:0 і таким чином зайняв 3-тє місце турніру.

„Чорноморська Січ" у фінальній зустрічі перемогла Ню Йорк 2:0, (Савицький, Лужняк) здобуваючи рівночасно перше місце і гарний трофей, що його уфундувала ювелірна фірма з Ню Йорку Т. Підгородецького. Склад „Чорн. Січі" був: Ю. Кулішенко, Ю. Саварин, І. Боянівський, В. Каздоба II, Л. Коста, В. Понось, А. Єровий, Р. Лужняк, І. Савицький, М. Коремба, Л. Вільчак, В. Вільчак, В. Каздоба III і Р. Сольчаник, Ланковий В. Маркусь.

Календарець змагань „Чорноморської Січі"

Тов. змагання.

9 вересня „Чорноморська Січ" — УСК Ню Йорк в Нюарку.

16 вересня „Чорн. Січ" — „Тризуб" Філ. в Нюарку.

23 вересня Фальконс — „Чорн. Січ" в Нюарку.

30 вересня Фол Рівер — „Чорн. Січ" в Фол Рівер, Масс.

7 жовтня „Чорн. Січ" — Фол Рівер в Нюарку.

14 жовтня Портуґіз — „Чорн. Січ" в Нюарку.

21 жовтня Гакоаг — „Чорн. Січ" в Ню Йорку.

28 жовтня „Чорн. Січ" — Фальконс в Нюарку.

4 листопада „Чорн. Січ" — Портуґіз в Нюарку.

Ом. Твардовський

Конгрес і військові фахівці критикують МекНамару

Вашингтон. — Конгрес і військові кола спочатку були вдоволені з секретаря оборони Роберта МекНамари, але тепер, після півторарічного урядування, і Конгрес і військові кола його критикують за те, що не все так діється, як сподівалися. Недавно Палатна Комісія Збройних Сил гостро критикувала департамент оборони за те, що минулорічна частинна мобілізація була переведена невдало. Конгрес не є вдоволений також із пляну МекНамари зменшити число резерв. Високі військові кола з армії, фльоти і летунства нарікають на те, що секретар оборони довго не вирішує справи різного роду нової зброї, якої не можна продукувати без вирішення МекНамари. МекНамара і його науковий „бос" д-р Гаролд Бравн вимагають від нової зброї такої великої досконалости, що пізнавання і студіювання нової зброї може тривати вічно, і ніколи не буде вирішене. Невирішені є такі справи: далекосяжні бомбовики БС-70; протиракетні ракети армії Ніке-Зевес; розвідчий літак фльоти ...

Посмертні згадки

Марія ДЕЙНЕКА, — членка Б-ва Василія Великого, Відд. 364 УНСоюзу в Клівленді, Огайо, померла в дні 2-го серпня 1962 р., на серцевий удар, проживши 39 років. Покійна народилася в селі Окопи, пов. Рава Руська. Полишила у великому смутку чоловіка Миколу, чотири дрібних дітей та родичів в Краю. Ціла родина Покійної належить до УНСоюзу. — Вічна Їй Пам'ять!

Управа

Геодор АГРЕСТ — член і організатор Відд. 267 УНСоюзу у Вестбурі, Л. Ай., помер дня 11-го серпня 1962 року, на 74-му році життя. Покійний ціле своє життя був примірним союзовцем і щирим українцем. Полишив у смутку одного сина Івана, 5 замужних доньок: Анну, Марію, Терезу, Ольгу і Елеонору, 13 внуків та 2 правнуків. Похорон відбувся в четвер, 16-го серпня ц. р., з пох. заведення до церкви св. Бригіди, а опісля на цвинтар Holy Rood у Вестбурі. — В. И. П.!

Управа

Петро ЗАКОРЧЕМНИЙ — член Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 156 УНСоюзу в Честері, Па., помер нагло в дні 4-го серпня 1962 року, проживши заледве 44 роки. Покійний народився в Честері, Па., 1918 року. Полишив у смутку дружину Вівіен, 2 синів: Павла і Даниїла та доньку Ванн. Покійний був взірцевим союзовцем та щирим українцем. Похорон відбувся 8-го серпня ц. р. на цвинтар Loan Craft Cemetery, при участі Родини, Друзів та Членів Т-ва. — Вічна Йому Пам'ять!

В. Новак, секр.

ТАРЗАН, ч. 4,900. Приходять до літака!

Коли доктор Сімпсон викінчив свій пробний запас сироватки, обидва чоловіки спакували свої причандали.

А тоді вони мандрували скритим шляхом джунґлів, безпечно заховавши свою формулу проти недуги сплячки.

І так, вийшовши на галявину до літака, на якому вони могли перевезти свій винахід медичному світові!